

Структура та зміст змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі

Вячеслав Мулик
Юлія Луценко
Лариса Таран

Харківська державна академія фізичної культури,
Харків, Україна

Мета: визначити структуру змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі.
Матеріал і методи: використовувалися педагогічні, соціологічні і методи математичної статистики. В експериментальній частині дослідження взяли участь фахівці різної категорії та кваліфікації, проведено аналіз відеоматеріалів змагань кваліфікованих спортсменів, які виступають в класі «Б».
Результати: вивчено зміст і встановлено структуру змагальних композицій кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі, виділено складові показники змагальних програм.
Висновки: виділено основні структурні компоненти, що характеризують змагальну програму кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі. Визначено їх складові, кількість і час виконання. Встановлено, що різноманітність акробатичних елементів, конкурсних ходів, танцювальних фігур, засобів оформлення та логічність побудови всієї змагальної композиції при високій якості виконання характеризує пари-переможці.

Ключові слова: акробатичний рок-н-рол, змагальна програма, кваліфіковані спортсмени, клас «Б».

Вступ

У даний час в складно-координаційних видах спорту, пов'язаних з мистецтвом рухів, провідними тенденціями розвитку є зростання складності змагальних програм, пошук нових оригінальних елементів, доведення технічної майстерності до рівня віртуозності. Спортсмени закладають у своїх змагальних програмах максимум елементів вищої трудності і виконують їх технічно [2; 5; 7; 9 та ін.].

Постійно зростаюча конкуренція на міжнародній арені кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі висуває все нові завдання в їх підготовці. Одним з пріоритетних напрямків стає удосконалення змагальних програм спортивних пар в короткі терміни і на високому якісному рівні, а також демонстрація стабільності та надійності їх виконання в умовах змагань. При цьому першість будуть завойовувати спортсмени, які зможуть поєднати у своїх виступах різноманітну складність, бездоганну техніку виконання оригінальних акробатичних трюків з елементами сучасної хореографії у цілісній змагальній композиції з особливою виразністю і артистизмом [1; 6; 8; 10 та ін.].

У зв'язку з цим потребують уточнення критерії оцінки якісних характеристик змагальних програм, таких як культура рухів, віртуозність, ефективність і гармонійність, художність і музикальність [3; 4; 11; 13 та ін.].

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана у відповідності зі Зведеним планом науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2016–2018 рр. в рамках теми: «Психо-сенсорна регуляція рухової діяльності спортсменів ситуаційних видів спорту».

Мета дослідження: визначити структуру змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу науково-методичної літератури, змагальної діяльності та узагальнення провідного практичного досвіду виділити сучасні проблеми побудови змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі.

2. Дослідити структуру і зміст змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі.

Матеріал і методи дослідження

Використовуючи комплекс наукових методів дослідження: педагогічні методи дослідження (аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, аналіз документальних матеріалів; аналіз відеоматеріалів; педагогічне спостереження); соціологічні методи дослідження (опитування та анкетування); методи математичної статистики, вивчено вихідні дані і зроблені відповідні висновки.

Дослідження проводилося на базі спортивних клубів України, які займаються підготовкою спортивних пар класу «Б». В експериментальній його частині взяли участь кваліфіковані спортсмени класу «Б». У ході дослідження проаналізовано відеозаписи змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу «Б», які виступають на змаганнях різного рівня.

У дослідженні реєструвалися наступні показники: тривалість змагальної програми (хвилини, секунди, «біти»); загальна кількість елементів та кількість елементів певної спрямованості; кількість елементів у кожній акробатичній зв'язці; кількість основного ходу у танцювальній зв'язці; кількість повторювань елементів в композиції; виконання танцювальної зв'язки в рамках музикального квадрату [4; 13].

Для визначення структури і змісту змагальних програм «Акробатика» кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі був проведений аналіз за відеоматеріалами офіційних змагань. У його основу покла-

Таблиця 1

Показники, що визначають структуру змагальної програми «Акробатика» кваліфікованих спортсменів «класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі

№ з/р	Група показників	Показники	Вимоги до показників
1.	Акробатика*	4 групи обов'язкових елементів та 2 зв'язки	– сальто вперед; – сальто назад; – «тодес»; – обертання; – інші елементи
2.	Техніка ніг	основний хід	– виконання свінгового ритму; – «пружина»; – робота ніг; – постава та робота корпусу; – напрямки кидків; – рухи руками
3.	Танцювальні фігури	прості; складні; обертання в парі	– складність; – чіткість; – різноманіття; – якість виконання; – лінії танцю; – оригінальність
4.	Хореографія	– основний хід в контакті і зі зміною місць/напрямоків – варіанти основного ходу; – рухи в парі без основного ходу; – всі інші (обертання, стрибки, інші стилі)	– логіка; – гармонія; – естетика; – акценти в постановці; – барвистість

Примітка. * – усі акробатичні елементи виконуються в контакті, окрім елементів «стафш» і «беттаріні» [11].

дено вимоги щодо побудови програм, які описані в правилах змагань з акробатичного рок-н-ролу та спеціальної літературі зі складання вправ в гімнастичних і танцювальних видах спорту (табл. 1).

Результати дослідження та їх обговорення

Основою для побудови змагальної програми в акробатичному рок-н-ролі є регламентований правилами змагань музичний матеріал, який відповідає свінговому ритму в темпі 48–50 тактів за хвилину для програми «Акробатика», тривалість якої становить від 1 хв 30 с до 1 хв 45 с. Для програми «Техніка ніг» характерний темп музики 50–52 такти за хвилину, а тривалість композиції становить від 1 хв до 1 хв 15 с.

Отримані результати свідчать, що середня тривалість програми «Акробатика» у кваліфікованих спортсменів класу «Б» становить 95–105 секунд, що відповідає вимогам сучасних правил змагань. З них у середньому від 43 до 46 секунд припадає на елементи акробатики та їх зв'язки. На основний хід у середньому витрачається від 12 до 16 секунд. Танцювальні фігури виконуються за 17,8 секунд. Виразні рухи і рухи без основного ходу в парі мають оформлювальний характер – хореографія програми, і виконуються в середньому за 22,74 секунди.

Розраховуючи відсоткове відношення часу виконання різних рухів у змагальній композиції встановлено, що в середньому на елементи акробатики та їх зв'язки витрачається 45% основного часу змагальної програми, час, що залишився (55%), складають танцювальні серії (18% – танцювальні фігури, основний хід – 14%, а решту часу 23% займає хореографія програми (основний хід, варіації основного ходу, рухи в парі без основного ходу і виразні рухи) (рис. 1).

Аналіз наших досліджень показав, що змагальна програма кваліфікованих спортсменів акробатичного рок-н-ролу складається зі вступу (інтро), 6-ти блоків та фіналу

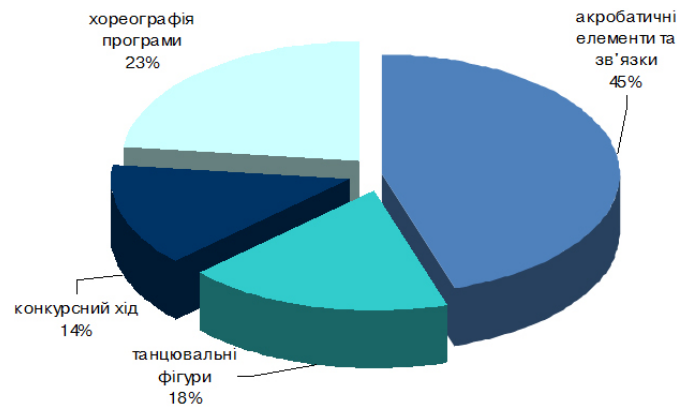

Рис. 1. Відсоткове відношення часу і змісту структурних компонентів змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі

(аутро) – фінальну позу композиції. В одному блоці спортивна пара демонструє танцювальну серію, захід на акробатичний елемент або акробатичну зв'язку, виконання її та вихід з неї. Отже, у 6-ти блоках спортивна пара виконує: 1) танцювальні серії – оптимальну кількість (6) повних конкурсних ходів та варіації конкурсного ходу, танцювальні доріжки, елементи та рухи сучасної хореографії, класичні (андеор, андедан) та рок-н-рольні (використання акцентованої пружини на «ре-ле-ве») оберти, стрибки, динамічні зміни положень партнерів один відносно другого та специфічні танцювальні фігури, вдало підкресливши акценти музичного супроводу виразними позами; 2) акробатичні елементи – 4 групи обов'язкових акробатичних елементів (сальто вперед, сальто назад, «тодес», обертання) та дві зв'язки.

Таким чином, основний зміст змагальних композицій в акробатичному рок-н-ролі у кваліфікованих спортсменів

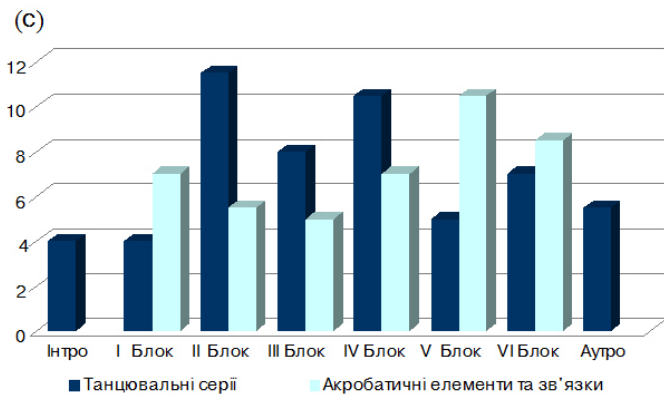

Рис. 2. Структура змагальної програми кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі

класу «Б» складається зі вступу (інтро), шести блоків та фіналу (аутро) (рис. 2).

При складанні і корекції змагальних програм в акробатичному рок-н-ролі необхідно враховувати кількісний склад показників, що висуваються правилами змагань даного виду спорту, якість виконання структурних елементів композиції і логічний розподіл усіх складових, які поєднували б у собі оригінальні, амплітудні рухи з виразністю виконання в змагальній програмі. Кожна спортивна пара застосовує різні варіанти виконання змагальних вправ у залежності від спеціальної та технічної підготовленості.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що немає конфлікту інтересів, який може сприяти таким, що може нанести шкоду неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Висновки

Аналіз відеоматеріалу дозволив оцінити ефективність тренувального процесу, визначити рівень та напрямки корекції змагальних композицій кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі.

Аналіз змісту змагальних програм кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі, дозволив визначити структуру і складові показники змісту, кількість і час їх виконання. Встановлено, що змагальні композиції у кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі складаються зі вступу (інтро), 6-ти блоків і фіналу (аутро). В одному блоці спортивна пара демонструє танцювальну серію, захід на акробатичний елемент або акробатичну зв'язку, виконання її і вихід з неї. Виявлено, що більшу частину часу всієї програми займають акробатичні елементи і їх зв'язки – 44,5 секунд (45%), на основний хід доводиться від 12 до 16 секунд (14%). Танцювальні фігури в середньому виконуються за 17,8 секунд (18%). Значну частину часу займає складова хореографія, що носить оформлювальний характер – 22,74 секунди (23%). Таким чином, зміст змагальної програми у кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі класу «Б» має бути логічно розподілений по всіх блоках, які поєднували б у собі складні акробатичні трюки, оригінальні, амплітудні рухи з виразністю виконання.

У перспективі подальших досліджень планується вивчення спеціальної та технічної підготовленості кваліфікованих спортсменів класу «Б» в акробатичному рок-н-ролі.

Список використаної літератури

1. Батеева, Н.П., Кызим, П.Н. (2012), *Акробатический рок-н-ролл. Подготовка квалифицированных спортсменов в акробатическом рок-н-ролле*, ХГАФК, Харьков.
2. Батеева, Н.П., Кызим, П.Н. (2013), "Совершенствование технической подготовки квалифицированных спортсменов в акробатическом рок-н-ролле", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 3(36), С. 58-62.
3. Болобан, В., Садовски, Е., Нижниковски, Т., Масталеж, А., Вишниловски, В. (2009), "Позные ориентиры движений как узловыи элементы спортивной техники акробатических упражнений", *Теория и практика физической культуры*, №12, С. 42-47.
4. Денисова Л.В., Усиченко, В.В., Бишевец, Н.Г. (2012), "Аналіз анкетних даних в спортивно-педагогічних дослідженнях", *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, № 1, С. 56-60.
5. Кизим, П.М., Луценко Ю.М., Луценко, Л.С., Батеева, Н.П. (2016), "Удосконалення техніки виконання основного ходу спортсменами в акробатичному рок-н-ролі засобами хореографії на етапі спеціалізованої базової підготовки", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 4, С. 47-51, doi: 10.15391/sns.v.2016-4.010.
6. Козаков М. В. (2013), "Особенности построения конкурсных программ в акробатическом рок-н-ролле в категории юноши", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 5(38), С. 141-146.
7. Криштапович, А.Г., Гуменюк, С.В. (2017), "Побудова змагальних програм кваліфікованих спортсменів в акробатичному рок-н-ролі", *Інтеграційні питання сучасних технологій, спрямованих на здоров'я людини*, Випуск 1, ФОП Панов А.М., Харків, С. 261-265.
8. Луценко, Л.С., Кизим, П.М. (2015), "Некоторые противоречия в современной оценке акробатических элементов, используемых в композициях категории "В-класса" в акробатическом рок-н-ролле", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 2(46), С. 109-111, doi: 10.15391/sns.v.2015-2.021.
9. Озолин, Н.Г. (2006), *Настольная книга тренера. Наука побеждать*, Астрель, Москва.
10. Платонов, В.Н. (2004), *Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические положения*, Олимпийская литература, Киев.
11. Терехін, В.С., Медведєва, Є.Н., Крючек, Є.С., Баранов, М.Ю. (2015), *Теорія та методика акробатичного рок-н-ролу. Актуальні проблеми підготовки спортсменів: навчальний посібник*, Человек, Москва.
12. Шестаков, М.П., Попов, Г.И. (2002), *Статистика. Обработка спортивных данных на компьютере: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений физической культуры*, СпортАкадемПресс, Москва.
13. WRRС (2017), "Rock'n'roll Rules", режим доступу: <http://www.wrrc.org/default.asp?ild=GFKJKF>

Стаття надійшла до редакції: 15.09.2017 р.
Опубліковано: 31.10.2017 р.

Аннотация. Вячеслав Мулик, Юлия Луценко, Лариса Таран. Структура и содержание соревновательных программ квалифицированных спортсменов в акробатическом рок-н-ролле. **Цель:** определить структуру соревновательных программ квалифицированных спортсменов класса «Б» в акробатическом рок-н-ролле. **Материал и методы:** использовались педагогические, социологические и методы математической статистики. В экспериментальной его части приняли участие специалисты разной категории и квалификации, проведен анализ видеоматериалов соревнований квалифицированных спортсменов, выступающих в классе «Б». **Результаты:** изучено содержание и установлена структура соревновательных композиций квалифицированных спортсменов в акробатическом рок-н-ролле, выделены составляющие показатели соревновательных программ. **Выводы:** выделены основные структурные компоненты, характеризующие соревновательную программу квалифицированных спортсменов в акробатическом рок-н-ролле. Определены их составляющие, количество и время выполнения. Обусловлено, что разнообразие акробатических элементов и танцевальных фигур, средств оформления и логичность построения всей соревновательной программы при высоком качестве исполнения – характеризует пары-победители.

Ключевые слова: акробатический рок-н-ролл, соревновательная программа, квалифицированные спортсмены, класс «Б».

Abstract. Viacheslav Mulyk, Yuliya Lutsenko & Larysa Taran. Structure and content of competitive programs for trained athletes in acrobatic rock'n'roll. **Purpose:** to determine the structure of competitive programs of qualified "B" class athletes in acrobatic rock'n'roll. **Material & Methods:** pedagogical, sociological and methods of mathematical statistics were used. In the experimental part of the study, specialists of various categories and qualifications participated, an analysis of the video materials of the competitions of qualified athletes performing in the "B" class. **Results:** the content and the structure of the competitive compositions of qualified athletes in acrobatic rock'n'roll have been studied, the components of the competitive program indicators are compiled. **Conclusion:** main structural components characterizing the competitive program of qualified athletes in acrobatic rock'n'roll are highlighted. Their components, number and time of execution are determined. It is established that a variety of acrobatic elements, competitive moves, dance figures, design tools and the consistency of the construction of the entire competitive composition with high quality of performance characterizes the winning couple.

Keywords: acrobatic rock'n'roll, competitive program, qualified athletes, class "B".

References

1. Bateeva, N.P. & Kyzim, P.N. (2012), *Akrobaticheskiy rok-n-roll. Podgotovka kvalifitsirovannykh sportsmenov v akrobaticheskom rok-n-roll* [Acrobatic rock and roll. Training of qualified athletes in acrobatic rock and roll], KhGAFK, Kharkiv. (in Russ.)
2. Bateeva, N.P. & Kyzim, P.N. (2013), "Improvement of technical training of qualified athletes in acrobatic rock and roll", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 3(36), pp. 58-62. (in Russ.)
3. Boloban, V.N., Sadovski, Ye., Boloban, V., Nizhnikovski, T., Mastalez, A. & Vishnilovski, V. (2009), "Positional orientation of movements as nodal elements of sports technique of acrobatic exercises", *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury*, No. 12, pp. 42-47. (in Russ.)
4. Denisova, L.V., Usigchenko, V.V. & Bishevets, N.G. (2012), "Analysis of personal data in sports and pedagogical research", *Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu*, No. 1, pp. 56-60. (in Ukr.)
5. Kyzim, P.N., Lutsenko, Yu.M., Lutsenko, L.S. & Bateeva, N.P. (2016), "Improvement of techniques for performing mainstream athletes in acrobatic rock and roll by means of choreography at the stage of specialized basic training", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 4, pp. 47-51, doi: 10.15391/snsv.2016-4.010. (in Ukr.)
6. Kozakov, M.V. (2013), "Features of the construction of competitive programs in acrobatic rock 'n' roll in the category of young men", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 5(38), pp. 141-146. (in Russ.)
7. Krishtapovich, A.G. & Gumenyuk, A.G. (2017), "Construction of Competitive Programs of Qualified Athletes in Acrobatic Rock & Roll", *Integratsiyni pytannya suchasnikh tekhnologiy, spryamovanih na zdorov'ya lyudin* [Integrating the daily technologies, which are aimed at the health of the people]. Kharkiv, No. 1. pp. 261-265. (in Ukr.)
8. Lutsenko, L.S. & Kizim, P.M. (2015), "Some contradictions in the current evaluation of acrobatic elements used in "B-class" compositions in acrobatic rock 'n' roll", *Slobozans'kij naukovо-sportivnij visnik*, No. 2(46), pp. 109-111, doi: 10.15391/snsv.2015-2.021. (in Russ.)
9. Ozolin, N.G. (2006), *Nastolnaya kniga trenera. Nauka pobezhdat* [Handbook of the coach], Moscow. (in Russ.)
10. Platonov, V.N. (2004), *Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. Obshchaya teoriya i ee prakticheskie polozeniya* [The system of training athletes in Olympic sports. The general theory and its practical provisions], Olimpiyskaya literatura, Kyiv. (in Russ.)
11. Terekhin, V.S., Medvedeva, E.N., Kryuchek, E.S., & Baranov M.Yu. (2015), *Teoriya ta metodika akrobatichnogo rok-n-rolu. Aktualni problemi pidgotovki sportsmeniv* [Theory is the technique of acrobatic rock'n'roll. Current problems of training athletes], Chelovek, Moscow. (in Russ.)
12. Shestakov, M.P. (2002), *Statistika. Obrabotka sportivnykh dannykh na kompyutere: ucheb. posobie dlya studentov vyssh. ucheb. zavedeniy fizicheskoy kultury* [Statistics. Processing of sports data on the computer: training. allowance for students. training. institutions of physical culture], SportAkademPress, Moscow. (in Russ.)
13. WRRRC (2017), "Rock'n'roll Rules", available at: <http://www.wrrc.org/default.asp?ild=GFKJKF>

Received: 15.09.2017.

Published: 31.10.2017.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Мулик Вячеслав Володимирович: д. фіз. вих., професор; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Мулик Вячеслав Владимирович: д. физ. восп., профессор; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Viacheslav Mulyk: Doctor of Science (Physical Education and Sport), Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-4441-1253

E-mail: mulik_v@mail.ru

Луценко Юлия Михайлівна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Луценко Юлия Михайловна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Yuliya Lutsenko: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-6443-0470

E-mail: yulia.m.lutsenko@gmail.ru

Таран Лариса Миколаївна: к. фіз. вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Таран Лариса Николаевна: к. физ. восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, Харьков, 61058, Украина.

Larysa Taran: PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor; Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkivska st. 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-8141-443X

E-mail: taranlarisa11@gmail.com